

32

STICHTING STREEKMUSEUM HOEKSCHE WAARD.

Hof van Assendelft
Hofweg 13, 3274 BK Heinenoord
tel. 01862-1535

21e Bulletin
december 1978

Hofstede Oost Leeuwenstein
Dorpsstraat 13, 3274 BB Heinenoord

Openingstijden:

dinsdag t/m zaterdag 14-17 uur, zaterdagochtend 10-12
de hofstede uitsluitend zaterdag van 2-5 uur

Postrekening 38.70.852 t.n.v. Vriendenkring v/h Streekmuseum

JUBILEUMVIERING

1978 is al bijna ten einde en daarmee wordt ook het jubileumjaar van het Streekmuseum afgesloten. En wat voor een jaar ! Het bezoekersaantal steeg met sprongen en de geplande feestelijke activiteiten mochten zich in een grote belangstelling verheugen. Denk maar eens aan de bustocht voor de "vrienden" en de speurtocht door het museum van de schoolkinderen. De enthousiastelingen onder hen sporen dikwijls hun ouders aan ook eens een kijkje te gaan nemen in dit unieke museum, dat een zo geheel eigen plaats inneemt op ons eiland en waarvan toch altijd nog te weinig nieuwe ingezetenen kennis hebben genomen. Wie weet schuilt onder deze kinderen of de nakomelingen van de bruidsparen, die hier zo veelvuldig vereeuwigd worden, de organisator van de festiviteiten ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan.

Om echter op het tienjarig jubileum terug te komen, het hoogtepunt viel natuurlijk op de 25e oktober. Rond vijf uur betraden de eerste genodigden het H.C. Andersenhuis te Heinenoord. De koffie liet zich best smaken en om half zes heette burgemeester Van 't Veld alle aanwezigen hartelijk welkom, waarna hij het woord gaf aan Mr. D. Müller, voorzitter van de Stichting Streekmuseum Hoeksche Waard. Uiteraard woorden van lof voor Drs. J.E. de Rooy, de stuwende kracht achter alle activiteiten. Ook woorden van waardering voor huismeesters mevrouw Dekker, de onvervangbare vraagbaak voor het geven van inlichtingen en het maken van afspraken voor de vele groepen die het museum willen bezoeken, en voor de heer Groenedijk, altijd paraat iets over het tentoongestelde te vertellen of in onvervalst Hoekschewaards een praatje te maken met de geboren en getogen streekgenoot.

Daarna was de heer W. Jansse aan het woord. Voor velen onder u een onbekende, die echter wel een nadere introductie behoeft. De heer Jansse is namelijk secretaris-penningmeester van de Stichting Streekgemaal, een stichting die zich ten doel stelt het oude stoomgemaal Dirk Maaskant uit IJsselmonde een passend onderkomen te bezorgen op het terrein van het Streekmuseum. Daarvoor is veel geld nodig, want het gemaal is zwaar en het gebouwtje moet op deugdelijke fundamenten rusten. De heer Jansse overhandigde jubilerende conservator een bedrag van f 27.000,--, bestaande o.a. uit giften van de Rotary-club Rotterdam-Z, het Waterschap IJsselmonde f 5.000,-- en het Comité voor de Zomerpostzegels eveneens f 5.000,--. Het begin is dus gemaakt. Diegenen onder u die oude stoomgemalen een warm hart toedragen -anderen ook natuurlijk- zouden wij gaarne in overweging willen geven een bijdrage te storten op gironummer 4056221 t.n.v. Stichting Streekgemaal, Rotterdam. De Stichting is u bij voorbaat zeer erkentelijk !

De volgende spreekster, mevrouw A. Louter uit Heinenoord, bood namens de in het museum gehuisveste bibliotheek vier smeedijzeren schoorsteenkapen

aan. Deze kappen, waarvan de eerste op het podium opgesteld al direct veel bewondering oogstte, werden geheel belangeloos door de heer A. Verloop uit Oud Beijerland vervaardigd. Welgemeend applaus voor het initiatief en de geslaagde uitvoering.

De heer H.A. Korteweg trad namens de Stichting Hoeksche Waards Belang voor het voetlicht. Hij haalde nog eens de ontstaansgeschiedenis van het museum op en overhandigde de conservator een zilveren schaal met daarin gegraveerd de contouren van de Hoeksche Waard en de tekst "Wegens uitzonderlijke verdiensten voor de Hoeksche Waard". Het ligt in de bedoeling van de stichting ieder jaar een prijs beschikbaar te stellen voor degene, die zich bijzonder heeft onderscheiden op cultureel of maatschappelijk gebied. De heer De Rooy was de eerste die deze prijs ontving en, markante bijzonderheid, hij was ook de eerste die in 1969 de "Prijs van de Culturele Raad van Zuid Holland in ontvangst mocht nemen.

Intussen was het bijna half zeven, de tijd waarop Mr. M. Vrolijk en zijn echtgenote hun komst hadden aangekondigd. Hoewel de Commissaris zich niet had voorgesteld als spreker op te treden, wilde hij niet bij de anderen achterblijven. Met kennelijk plezier bracht hij nog even in herinnering hoe hij vijf jaar geleden bij de opening van de schuur van Oost Leeuwenstein kans had gezien de knuppel in plaats van de koek in tweeën te slaan. Tot grote hilariteit van de aanwezigen natuurlijk. Ter informatie:

het koekslaan was indertijd op de Numansdorpse paardenmarkt een geliefde bezigheid. Vandaar het verzoek aan Mr. Vrolijk de schuur op deze wijze te openen en u merkt het, hij heeft er een prettige herinnering aan bewaard.

De inmiddels binnengebrachte hartige hapjes vonden gretig aftrek en deze ontvangst eindigde dan ook op dezelfde prettige en ongedwongen wijze als hij was begonnen.

Vele genodigden begaven zich daarna naar de Ned. Herv. Kerk, waar het op verzoek van het Streekmuseum door de Culturele Raad Hoeksche Waard georganiseerde concert zou plaatsvinden. Buiten baadden kerk en museum in floodlight, binnen heerste een behaaglijke en intieme sfeer, door het feestelijke echte kaarslicht. Een sfeer waarin je zo heerlijk ontspannen zang en muziek over je heen kunt laten gaan. Zowel het uit 10 leden tellende ensemble uit het Residentie-Orkest als de zangeres Germaine Stordiau oogstten terecht veel succes. Na een dankwoord van Mr. Müller keerde ieder iedereen voldaan huiswaarts. Wat de feestelijkheden betreft was het jubileumjaar ten einde.

AANWINSTEN

Helaas is in het vorige bulletin de opsomming van aanwinsten tussen de wal en het schip geraakt. Er is nu zóveel te melden !! We beginnen en gaan door tot we in ademnood geraken, de rest komt dan de volgende keer. Nogmaals onze dank aan de gevers: u maakte ook dit jaar weer het Museum !

We kregen: pakjes surrogaatthee, mottendood, boeken w.o. een kinderboekje uit de 18e eeuw en werken die op de streek betrekking hebben, schoolfoto's van de O.L. school te 's Gravendeel, opnieuw jaargangen van het Alg. Politieblad, waardoor dat vanaf 1947 nagenoeg volledig aanwezig is. De "Fotoreportage Kiltunnel" van de Stichting "Hoeksche Waard Nu". Een grote witte Regoutschaal, een pothoed, omslagdoek, mannenkleding, zuurstel, stenen kruik, hoekplankje, sigarenmakersmesje, klompenmakersmesen, tekening van het wapen van Puttershoek, een bakkersbroek, een "Rus"-obligatie uit 1880- wie werd er tot de bedelstaf gebracht ?! Een sigarenkist, scheermessen, aanzetriemen, een geneesmiddelenbijsluiters op handgeschrept papier (!) voor het gebruik van het cholera-weerend inwrijvingsmiddel, anno 1832. Een pillowpak, staatsbladen en kranten uit de vorige eeuw, rietdekkersgereedschap, een schaepeschaer, een spijkerbakje, bordje "Veevervoer". Een "Verbeterde melkonderzoeker", een "oranje-beker", sunlightzeep en -kistje, klosjes garen en stopwol, radionschep, hoosbakje, boterspaantje, inhoudsmaat, houten katrol, ijzeren bestek, bouwdoosje, tafelschel, roomschep, oude verordeningen van de gemeente Oud Beijerland met een blauwdruk uit het begin van deze eeuw.

ONZE JUBILEUMUITGAVE

We kondigden de verschijning van een boekwerk als jubileum-uitgave van het Museum al eerder aan; de Hoeksche Waard, te zien op oude afbeeldingen ! Het is een kostelijke verzameling van schilderijen, grafiek en tekeningen van de hand van voornamelijk Nederlandse meesters, alles betrekking hebbend op de Hoeksche Waard; het boek is voorzien van een welgedocumenteerde kunsthistorische inleiding, bovendien staan bij elke afbeelding de directe gegevens vermeld.

In het boek zijn een 160-tal reproducties bijeengebracht van vóór het jaar 1900, afkomstig uit particulier en museaal bezit - een nagenoeg volledig overzicht van wat uit die tijd bewaard bleef.

De onderhandelingen met buitenlandse musea zijn er de oorzaak van dat het boek niet meer dit jaar uit kan komen. Als verschijningsdatum is voorjaar 1979 vastgelegd. Dit heeft als voordeel dat we nu een vóórintekening op het boek kunnen openstellen.!

U kunt u nu al verzekeren van een exemplaar van dit boek door f 25,-- over te maken op postrekening 3870852 t.n.v. Vriendenkring van het Streekmuseum Hoeksche Waard te Heinenoord onder vermelding van: 1 exemplaar boek. Voor meer exemplaren gelieve u evenzoveel meer keer f 25,-- over te maken. U krijgt van ons bericht wanneer u uw boek(en) kunt afhalen; op deze wijze bent u verzekerd van een exemplaar tegen vriendenprijs en u voorkomt daarmee, dat u later meer zult moeten betalen.

Nog enkele gegevens betreffende het boek; het formaat is 20 x 30 cm. De afbeeldingen betreffen alle dorpen en buurtschappen van de Hoeksche Waard, afgewisseld met riviergezichten en landschappen. U ziet hier een proeve van illustratie, die in werkelijkheid natuurlijk veel beter tot zijn recht komt.

Sijlkens' Oort. 1645"

J.S.

De verzameling is afkomstig uit musea in Nederland, Engeland, Frankrijk, West-Duitsland; ook uit Oost-Duitsland zijn prenten -mèt de benodigde vergunning tot reproduceren- binnengekomen ! Vele particulieren gunden onze samensteller een keuze uit hun verzameling.

De prijs van het boek kunnen we zo laag houden omdat de meeste musea ons bijzonder ter wille waren en voor deze buitengewone uitgave niet de gebruikelijke rechten hieven !

De Hoeksche Waard, afgebeeld in eeuwen waarin de ansicht nog niet bestond -om van fotografie en film helemaal maar niet te spreken; een Hoeksche Waard, afgebeeld door kunstenaars die getroffen werden door de schoonheid van het land, van het water, door de schoonheid van de Waard, zoals u daar ook nu nog door getroffen wordt.

Moge het een herkennen worden - door de eeuwen heen !

TIEN JAAR STREEKMUSEUM IN HEINENOORD.

Wie had dat ooit kunnen denken
een Streekmuseum in de Hoeksche Waard.
Dat mensen hun antiek zouden schenken
wat in Heinenoord werd bijeenvergaard.

En toch is het al tien jaar geleden,
dat Heinenoord (haar) museum kreeg.
De "Hof van Assendelft" geheten,
Dat huis stond er natuurlijk, wel leeg.

Maar ze moesten bij het begin beginnen.
Een behuizing voor dingen uit grootmoeders tijd.
Vrijwilligers moesten het huis opknappen.
Zo'n heel oud huis, 't was geen kleinigheid.

Toch is het voor elkaar gekomen.
Van alle kanten kwam er antiek.
In bruikleen gegeven, of geschonken,
tentoongesteld voor het publiek.

Van een antiek orgel, tot oude poppen.
Snuifdozen, gouden krullen en een eau de cologne fles.
Oude tafels, stoelen, glazen en vazen.
Antieke plavuizen, ketels, 'n haardstel en mes.

Krullenmutsen, oude boeken,
glazen vitrines en een bureau,
oude aanzichtkaarten, schilderijen,
merklappen, poppenhuizen, 'n antieke po.

Arresleeën, paardetuig, boerewagens,
'n kabinet, antiek zilver achter 't glas,
olielampen, snotneuzen en oud eiken,
stille getuigen, hoe het vroeger was.

Een boerenstee is er bij gekomen;
"Leeuwenstein", bewoond door de familie De Rooy;
zo wordt alles bewaakt en onderhouden,
zelfs 't zomerhuisjes is erg mooi.

Menig bruidspaar ging op de foto,
temidden van het mooie antiek.
Ze maakten daar dan een plaatje,
heel sfeervol en vol romantiek.

Er kwamen al meer dan tienduizend bezoekers
soms voor de derde of vierde keer.
Het Streekmuseum is er voor allen,
van oude dingen komt er steeds meer.

Ook houden ze er wel 's concerten.
Geheel in stijl, de kamermuziek.
Het wordt dan in stilte opgeluisterd
door een select publiek.

Hulde aan al die vrijwilligers
Die dat stuk historie hebben opgericht !
Voor f 5,00 kunt u lid van de "Vriendenkring" worden,
voor f 5,00 of meer per jaar, dat doet u, allicht !

N.W. Andeweg-van Brakel,
Zuid Beijerland.

AANWINSTEN, vervolg van pag. 2.

De twee nieuw streekromans van Pleun Troost, zilveren beursjes, een scheepshaak, kleermakersstrijkijzer, diverse blikken, bussen en voorraad-trommels. Het oude uurwerk van de toren van de N.H. kerk te Heinenoord. Een militair knopenpoetsplankje, gietijzeren pan, oliestel, de reclame-plank van een kolenboer waarop soorten steenkool annex prijslijst en lijst waarop de schulden staan aangetekend, klompen, een hooihark, de sluitsteen van een stenen heul uit 1764, een plokmande en een houten sorteermaat voor fruit, schoolkaarten, schoolplaten.

De aantekeningen van de heer P. Viskil betreffende de geschiedenis van Numansdorp, een stratenmakershandkar, een wasbord, meetlint, brillenkokers, een kruithoorn, een plaat over "De Heerenkleeding in den loop der Eeuwen", schoenmakersnaaimachine, wandversiering, Wilhelmina en Hendrik, een schep en dakpannen. Een arrekleed, schaatsen, twee sluijfjes (weet u heus nog wat dat zijn?); kinderboekjes, door brave kindertjes indertijd als eerste prijzen voor hun braafheid ontvangen - zo ging dat toen nog! Een eg met houten tanden, twee kapothoedjes in hoedendoos, twee lange lieren van hout - enorm lang! Oranjepenningen 1898-1923 en herdenkingsdoeken, blauwdruk en begroting van het dieselgemaal van de polder Het Westmaas Nieuwland, gedenkboeken uit 1916 ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van Dr. De Reus, een tekening van de molen van Oud Heinenoord (1932), foto's, ansichten, een wasstamper en een plakkaat met de navolgende tekst:

"Waarschuwing! Draagt de behandeling van uw rechtszaken niet op aan degenen die zich daartoe ongevraagd tot u wenden".

w.g. De Kantonrechter.

En met deze laatste uitspraak kunnen we dan ook nu nog ons voordeel doen!

PLINIUS SENIOR EN DE DRIJVENDE EILANDEN

Voor een verwende Romein als de encyclopedie-schrijver Plinius (1e eeuw na Chr.), die thuis centrale verwarming, stromend water en een grote tuin met oranjerie, aquarium en dierentuin bezat waren de klimatologische en levensomstandigheden waarin onze voorouders leefden, om van te rillen. Hij was heus niet de enige, die zich beklagde in ons waterlandjete moeten dienen. Ook de kapiteins van de vloot, die onder Plinius' opperbevel stonden beleefden hier onvoorstelbare dingen.

Holland (=Holtland d.i. Houtland) bezat toentertijd, als de zee tenminste in enkele tientallen jaren het land niet had overstroomd, veel bos. Kwam op een keer het water weer over het land, dan werden de bossen onderspoeld en kon het gebeuren dat grote pollen grond werden losgerukt en de wateren opvoeren.

Plinius beschrijft het aldus:

"Een ander wonderlijk iets wordt veroorzaakt door de bossen. Zij bedekken het gehele gebied en maken het door hun schaduwen nog kouder dan het er van nature al is. Er zijn daar grote meren, waarvan de oevers begroeid zijn met hoge bomen, die daar welig tieren. Worden ze door de golven ondermijnd en door de stormwinden weggeblazen, dan nemen ze hele eilanden mee door de verstremgeling van de wortels en aldus stevig in evenwicht, varen ze weg. Meermalen is onze vloot in grote verwarring gebracht door dergelijke tuigages van geweldige takken, die in de nacht, alsof het opzet was, onze schepen ramden en van de ankers rukten. Hoewel verstoken van ieder afweermiddel ertegen, moesten we vaak een zeeslag leveren tegen bomen!"

A.C. Nielson, Rotterdam

KALENDER

Gaarne vestigen wij nogmaals de aandacht op de door het Streekmuseum uitgegeven verjaardagkalender. De kalender biedt een royale schrijfruimte, de bladen zijn verlucht met zwart/wit foto's van het museum-interieur.

Tot 1 januari noog voor de oude prijs van f 6,50. Wilt u hem toegezonden krijgen, stort dan f 6,50 + f 2,50 verzendkisten, dus f 9,- op giro 3870852 t.n.v. Vriendenkring van het Streekmuseum Hoeksche Waard te Heinenoord, onder vermelding van: verjaarkalender.

OVERZICHT HERFST EN WINTER 1978

Slechts de hoofdzaken, want veel ruimte is er niet. Afgezien van de drukte op 25 oktober vonden ook verder velen de weg naar het museum. Op 11 augustus j.l. mochten we de 10.000e bezoeker van dit jaar ontvangen, het aantal bezoekers tot 1 december bedroeg 13.190. De pers besteedde veel aandacht aan de feestelijkheden: dat begon al half september met een Najaarsbijlage van het Nieuwsblad Hoeksche Waard waarin een hele pagina aan het Streekmuseum was gewijd, eind oktober versloegen zowel bovengenoemd blad als ook Het Zuiden en Het Kompas de gebeurtenissen. De Rabobanken Hoeksche Waard schreven in enkele nummers van hun uitgave "Rabowaard" over het museum; ook wijdde het Reformatorisch dagblad er een artikel aan. In een speciaal Hoeksche Waard nummer van "de Boerderij" werd aandacht aan het Streekmuseum besteed. Ook in het alleraardigste boekje: Hoeksche Waard ---- 'n promotie waard, wordt ons museum aantrekkelijk ten tonele gevoerd. Neen ---- de fouten liggen deze keer bij onze eigen pers ! Tot onze grote spijt werd in het jubileumnummer de naam van onze jongste medewerker onder zijn gelukwens op pag. 7 weggelaten. Het ging hier om Nico van der Ree uit Numansdorp, op zaterdag bij ons bouwer, breker, schilder, timmerman, administrateur, kortom allesdoener !

Onze lustrum "happenings" vonden deze maand hun einde met het bekend maken van de winnaars van de puzzeltochten voor de lagere schooljeugd; veen klassen, meer dan 1.000 leerlingen, hebben meegedaan, velen zijn in groepsverband nog eens teruggekomen: "want er is zó van alles te zien !" De kinderen kregen allen onze sticker, enkelen een prijs. Er was nog wat geld in een potje; we besloten tot 42 prijswinnaars, huurden een bus, en zijn met de kinderen een middag naar een ander museum, de Dubbele Palmboom, geweest: een originele en geslaagde prijsuitreiking !

En zo zitten we dan alweer ver in december, ons Jubeljaar met al zijn extra's is haast voorbij. 1978 was een goed jaar voor het museum - ook financieel zijn we er uit gesprongen, mede dank zij diverse giften die we mochten ontvangen en niet in het minst omdat zovelen uwer de verenigingscontributie van minimaal f 5,-- blijkbaar zó belachelijk laag vonden dat ze er uit eigen beweging f 10,-- of nog meer van maakten ! Dat heeft het bestuur er toe doen besluiten ook voor het komende jaar de contributie die nu al tien jaar lang "f 5,-- of meer" is, niet te verhogen maar te handhaven -waarbij we graag een warm beroep doen op uw vriendschap die we ook afgelopen jaar zo duidelijk hebben leren kennen- en dan weet u wel wat we bedoelen !

1978 was ook een prettig jaar voor de Vriendenkring, met veel onderling contacten: hetzij dat die contacten ontstonden door uw bezoek aan het museum, of anders doordat u uw genealogische belangstelling kwam botvieren in het zomerhuis op zaterdagmiddag; ook de bustocht van de afgelopen zomer bleek aan de verlangens van vele "Vrienden" tegemoet te komen; het bulletin kon zijn taak als verbindend element tussen het museum en u beter vervullen nu het dit jaar als kwartaaluitgave kon verschijnen. Terugblikken in december - je ontkomt er niet aan. Maar we gaan verder, en dus:

Het oude jaar voorgoed voorbij !
Vol satisfactie
Wenst u "Gezegend Nieuwejaar !"
Uwe redactie.